

Seksuele uitbuiting van jongens

Een handreiking voor zorg- en wijkteamprofessionals

Factsheet: Jongens aan het woord

Factsheet: Jongensslachtoffers Chat met Fier

Factsheet: Signaleren

Factsheet: Handreiking zorg

Factsheet: Handreiking onderwijs

Factsheet: Handreiking politie

Factsheet: Handreiking ouders

Weinig jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting uiten zich over slachtofferschap en zoeken hulp. Dit terwijl uit onderzoek van het Consortium seksuele uitbuiting jongens en jonge mannen¹ blijkt dat zij vaak al vanaf jonge leeftijd een hulpvraag hebben. Deze factsheet biedt inzicht in de drempels die (potentiële) jongensslachtoffers ervaren rondom hulpverlening en hun diverse ondersteuningsbehoeften. Deze kennis - uit hand van jongens zelf - biedt professionals handvatten om passende zorg en ondersteuning te bieden op het gebied van preventie en behandeling. Lees ook de factsheet 'Jongens aan het woord' voor de samenvatting van het onderzoek.

"Als je je alleen maar richt op de diagnoses en de behandelingen daarvoor, dan ben je dus eigenlijk constant bezig met de beperkingen van iemand. Ja dat is sowieso eigenlijk al heel vermoeiend. Dan geef je iemand dus ook het gevoel, van 'oh er is dus echt iets mis met mij.'"

"Ik snap wel dat ik een verslaving heb, maar daar zit een kern onder, daar zit van alles onder weet je wel, daar moet je naartoe"

Ervaren drempels in de hulpverlening

Welke drempels hebben (potentiële) jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting ervaren in de hulpverlening?

Onpersoonlijke bejegening

- Het gevoel hebben niet gehoord en geloofd te worden.
- Geen gelijkwaardige relatie en samenwerking.
- Weinig eigen regie.
- Dit kan volgens de jongens bijdragen aan een gebrek aan motivatie. Een gebrek aan vertrouwen weerhoudt jongens er bovendien van hun verhaal te delen of aangifte te doen.

Een te grote focus op problemen

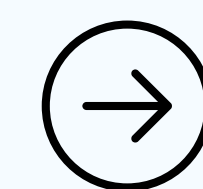
- Gedragsproblemen en diagnoses kunnen stigmatiserend werken en zelf-labeling in de hand werken. Jongens voelen zich een 'probleemkind'.
- Gezien worden als dader of aanstichter.
- Te weinig aandacht voor onderliggende oorzaken van het gedrag, zoals ingrijpende jeugdervaringen en trauma.

Geen passend hulpaanbod

- Eerdere hulp sluit te weinig aan bij individuele behoeften.
- Negatieve beïnvloeding en repressie op residentiële groepen.
- Te weinig gespecialiseerde hulp gericht op meervoudige problemen (bijvoorbeeld trauma en verslaving).
- Gebrek aan mogelijkheden om onderwijs te continueren.

Gebrek aan voorlichting

- Te weinig aandacht op school voor voorlichting over geaardheid, genderidentiteit, risico's ten aanzien van seksualiteit en relaties, grenzen en seksuele uitbuiting.

Lees ook de **factsheet Signaleren** om meer te weten te komen over slachtofferschap onder jongens, de risicofactoren, signalen en het handelen

"Ik vind dat ze [hulpverlening] meer op de persoon en individueel moeten richten [...]. Ja ik snap dat het lastig is maar iedere persoon heeft een andere aanpak nodig."

"Als je elke dag geslagen wordt, je wordt mentaal gewoon helemaal slap [...]. Op een gegeven moment explodeer je dan, maar dat doe je niet bij diegene die het bij je doet snap je. Je doet het bij iemand anders die er niks mee te maken heeft."

"Als ik bijvoorbeeld wist dat wat ik heb meegemaakt een verkrachting was, dan had ik misschien wel eerder hulp gezocht, want ik dacht ik heb gewoon iets meegemaakt wat kut was en niemand weet. En als ik wist dat gender fluid bestond, dan had ik mij veel eerder normaal gevoeld zeg maar ja. Dat er ook anderen zijn zoals ik. Minder eenzaam ja."

[1] Zie de factsheet 'Jongens aan het woord' en het onderliggende onderzoek: Mercera, G., Noteboom, F., & Timmermans, C. (2023). Jongens aan het woord. Een onderzoek naar de achtergrond en ondersteuningsbehoeften van (potentiële) jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting. Consortium seksuele uitbuiting jongens en jonge mannen.

Ondersteuningsbehoeften

Wat zijn de zorg- en ondersteuningsbehoeften van (potentiële) jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting?

Maatwerk

- Ondersteuningsbehoeften lopen uiteen van anonieme online hulp, voorlichting en ervaringsdeskundigheid tot aan (gespecialiseerde) jeugdhulp, zoals trauma- en gezinsbehandeling.
- Eigen regie en het tempo van de jongen moeten centraal staan.
- Tijd nemen om een vertrouwensband op te bouwen.

Laagdrempelige hulp

Voor veel jongens is de drempel om zich te uiten over slachtofferschap hoog. En wanneer ze het slachtofferschap wel geopenbaard hebben, kan de stap naar therapie te groot zijn.

Daarom is er behoefte aan laagdrempelige hulp:

- Anonieme (online) hulpverlening
- Contact met lotgenoten
- Inzetten van ervaringsdeskundigen

Voorlichting en het bespreekbaar maken van taboes

- Voorlichting over (gender)identiteit, grenzen, seks, (risico's op) slachtofferschap van seksuele uitbuiting en seksueel geweld.
- Het bespreekbaar maken van slachtofferschap, seksualiteit, genderidentiteit en negatieve ervaringen, zodat taboes doorbroken worden.

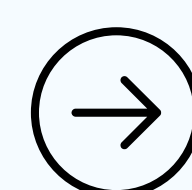
Systeemgerichte hulp

- Veel jongens hebben een gebrek aan steunfiguren, o.a. door ouder-kind relatieproblemen en een gebrek aan vriendschappen.
- Ouders zelf kampen vaak met eigen problematiek.
- Dit vraagt om (vroegtijdige) hulp wat zich focust op het gehele gezin en het sociale netwerk van de jongen.

Aandacht voor perspectief en toekomst

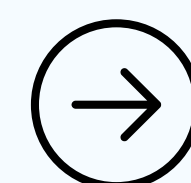
- Behoefte aan praktische hulp bij o.a. het vinden van opleiding, werk, woonruimte en het omgaan met geld.
- Veel jongens willen het verleden achter zich laten en focussen op de toekomst.

"Door echt aan te sluiten bij waar iemand echt last van heeft. En als iemand er nog niet klaar voor is om dat te vertellen, ga dan alsjeblieft niet allemaal andere dingen op hem plakken of dat traject aangaan in de hoop dat het helpt. Gewoon ondersteunen en het tempo van de cliënt aanhouden."

Voorbeelden laagdrempelige hulp: Inloophuis **House of Inner Strength (HIS)**.

Anoniem chatten via **Chat met Fier**. Het **Centrum Seksueel Geweld** biedt informatie en hulp aan iedereen die een ongewenste seksuele ervaring heeft meegemaakt.

Scholen kunnen een grote rol hebben in het bespreekbaar maken van deze onderwerpen en in het geven van voorlichting. Zie de **factsheet Onderwijs**.

Zie de **factsheet Ouders** voor meer informatie voor en over de rol van ouders.

"Ik had uiteindelijk helemaal geen jeugdzorg, of hoe heet het, hulpverlening nodig. Ik had gewoon meer liefde nodig in het gezin vroeger denk ik."

In contact komen met (potentiële) jongensslachtoffers

- Jongens vinden een positieve bejegening en attitude belangrijk om vertrouwen op te bouwen en echt in contact te komen².
- Kijk achter (probleem)gedrag, om onderliggend trauma en moeilijkheden die bijvoorbeeld thuis spelen te identificeren.
- Slachtoffers zien zichzelf niet altijd als slachtoffer en jongens die zelf ronselen of criminele activiteiten verrichten kunnen ook slachtoffer zijn. Gebruik de labels slachtoffer/dader niet zomaar en ga open het gesprek aan.
- Benader en bereik (potentiële) jongensslachtoffers proactief door voorlichting te geven en outreachend te werken op online en offline plekken waar zij zich bevinden.
- Maak de drempel voor jongens om te praten over slachtofferschap en hulp te zoeken lager door slachtofferschap, geartheid, genderidentiteit en seks tegen betaling bespreekbaar te maken en hen te wijzen op mogelijkheden voor (laagdrempelige) hulp.
- Bied voorlichting en training aan (zorg)professionals over seksuele uitbuiting en werk aan bewustwording van slachtofferschap onder jongens en kennis over risicofactoren. Ook kennis over beschermende factoren die (herhaling van) slachtofferschap kunnen voorkomen is van belang, zoals participatie, naar school gaan en het hebben van steunfiguren.
- Jongens hebben de behoefte aan verbinding, eigen regie en perspectief, om verder te kunnen bouwen aan hun eigen levensverhaal.

[2] Heinrichs, E., & Feringa, D. (2022). *Vinden, Binden, Behouden. Attitudeprofiel voor professionals die (willen) werken met jongens in de prostitutie*. Fontys Hogeschool en het Expertisecentrum Mensenhandel & (jeugd)Prostitutie van Lumens.

Deze factsheet is ontwikkeld door het Consortium seksuele uitbuiting jongens en jonge mannen: een samenwerking tussen zorg- en expertiseorganisaties Koraa, Lumens, Fier, Pretty Woman/Best Man en Sterk Huis. Op basis van een subsidie van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.